

USMERNENIE
k
uplatňovaniu zabezpečovacích prostriedkov
v rámci OP KŽP

Dátum vydania usmernenia: 2.3.2020
Dátum účinnosti usmernenia: 2.3.2020

OBSAH:

- I. CIEĽ USMERNENIA
- II. ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ PRI UPLATŇOVANÍ ZABEZPEČENIA
- III. ZABEZPEČOVACIE PROSTRIEDKY A VÝCHODISKOVÉ PRINCÍPY PRE ICH UPLATNENIE
- IV. PRÍLOHY

I. CIEĽ USMERNENIA

1. Ministerstvo životného prostredia (ďalej ako „poskytovateľ“ alebo „RO“, pričom použitá skratka zahŕňa aj sprostredkovateľský orgán „SO“, v rozsahu delegovaných právomocí) ako riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia (ďalej ako „OP KŽP“), v kontexte ustanovení článku 13 ods. 1 Všeobecných zmluvných podmienok (ďalej ako „VZP“), prílohy č. 1 k Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej ako „NFP“), uskutočnil analýzu posúdenia nevyhnutnosti zabezpečovania budúcej pohľadávky poskytovateľa, vo vzťahu k jednotlivým špecifickým cieľom obsiahnutým v štruktúre operačného programu.
2. V súvislosti s výsledkami uskutočnenej analýzy vydáva Slovenská inovačná a energetická agentúra ako sprostredkovateľský orgán pre OP KŽP (ďalej ako „SO“) toto usmernenie, ktorého cieľom je zabezpečiť dodržanie princípu nediskriminácie a rovnakého prístupu ku všetkým prijímateľom vo vzťahu k zabezpečovaniu pohľadávok poskytovateľa zo Zmluvy o poskytnutí NFP.
3. Predpokladá sa, vzhľadom na rozmanitosť štruktúry OP KŽP a nepredvídateľnosť z hľadiska predkladaných projektov, že toto usmernenie môže v čase podliehať aktualizáciám, ktoré budú vyplývať zo skúseností a situácií vzniknutých počas implementácie OP KŽP.
4. Usmernenie pre uplatňovanie zabezpečovacích prostriedkov v rámci OP KŽP (ďalej ako „USMERNENIE“) je určené pre všetkých oprávnených prijímateľov v rámci OP KŽP.

II. ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ PRI UPLATŇOVANÍ ZABEZPEČENIA

1. Podľa článku 13 ods. 1 VZP ak poskytovateľ určí, že prijímateľ bude povinný zabezpečiť budúcu pohľadávku zo Zmluvy o poskytnutí NFP, prijímateľ sa zaväzuje takéto zabezpečenie poskytnúť. Zabezpečenie sa vykonáva prioritne prostredníctvom záložného práva alebo iným vhodným zabezpečovacím prostriedkom. Súčasne je v čl. 5 ods. 5.2 Zmluvy o poskytnutí NFP zapracovaná podmienka neposkytovania plnenia zo strany poskytovateľa do doby, pokiaľ prijímateľ nepreukáže poskytovateľovi splnenie jednej z povinností, a to zabezpečenie pohľadávky poskytovateľa.
2. Článok 13 VZP dáva poskytovateľovi alternatívne možnosti postupu, pričom z podstaty veci, tým, že ide o vzorovú zmluvu, vyplýva, že každý poskytovateľ by mal na základe vlastnej analýzy zvoliť taký postup, aby na jednej strane dokázal preukázať splnenie všetkých svojich povinností zo správy pohľadávok štátu¹, ale na druhej strane, aby takýto postup bol primeraný, neodradzujúci, založený na jeho predchádzajúcich skúsenostiach, a teda celkovo vhodný.
3. Vzhľadom na povinnosť ochrany finančných záujmov Európskej únie (ďalej ako „EÚ“), ako aj z hľadiska dodržiavania povinností správcu majetku štátu a pravidiel rozpočtovej disciplíny, je poskytovateľ povinný postupovať tak, aby v budúcnosti nevznikali pochybnosti o tom, že ako veriteľ/ správca majetku štátu urobil všetko pre to, aby pohľadávky štátu boli plnohodnotne zabezpečené a následne uspokojené v najväčšom možnom rozsahu. Poskytovateľ musí byť za každých okolností schopný preukázať, že pre zabezpečenie a ochranu budúcej novej pohľadávky štátu vyvinul maximálne úsilie.
4. Úlohou poskytovateľa je individuálne posúdiť každý projekt z hľadiska jeho zabezpečenia tak, aby boli dostatočne chránené finančné záujmy EÚ. Poskytovateľ pritom berie do úvahy špecifiká projektu, možnosti prijímateľa a postupuje s odbornou starostlivosťou za účelom naplnenia hlavného cieľa, ktorým je poskytovanie príspevkov

¹ Zák. č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu v znení neskorších predpisov v spojení so zák. č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

v súlade so zákonom č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Zákon o EŠIF“).

5. Toto USMERNENIE bližšie špecifikuje požiadavky poskytovateľa na zabezpečenie jeho pohľadávok v závislosti od charakteru prijímateľa, účelu projektu a charakteru aktivít realizovaných v rámci projektu, predmetu projektu, dĺžky trvania realizácie projektu a výšky poskytovaného príspevku.

III. ZABEZPEČOVACIE PROSTRIEDKY A VÝCHODISKOVÉ PRINCÍPY PRE ICH UPLATNENIE

1. Jednotlivé druhy zabezpečovacích prostriedkov, využitelných v rámci OP KŽP, sú definované v prílohe č. 1 tohto USMERNENIA. Každý zabezpečovací prostriedok je osobitne charakterizovaný v zmysle Občianskeho resp. Obchodného zákonníka, spolu s ohľadom na jeho využiteľnosť na zabezpečenie pohľadávok poskytovateľa zo Zmlúv o poskytnutí NFP.
2. Pravidlá výberu vhodného zabezpečovacieho prostriedku na zabezpečenie pohľadávok poskytovateľa zo Zmlúv o poskytnutí NFP zohľadňujú aj odporúčania a informácie uvedené v Metodickom pokyne CKO č. 19 k zabezpečeniu pohľadávky RO.
3. Určujúcimi faktormi pre výber vhodného spôsobu zabezpečenia pohľadávky poskytovateľa v rámci OP KŽP, resp. pre upustenie od zabezpečenia, sú (uvedené faktory sú uvádzané v poradí významnosti):
 - a) **Charakter prijímateľa** – aspekt zohľadňuje dva faktory:
 - (i) druh činnosti a funkcie, ktoré prijímateľ zabezpečuje z titulu svojho právneho postavenia a druhu záujmu, ktorý je pritom povinný presadzovať (verejný vs. súkromný záujem) a
 - (ii) rizikovosť subjektu z hľadiska budúceho vymáhania pohľadávok poskytovateľa;od charakteru prijímateľa závisí výber vhodného spôsobu zabezpečenia pohľadávok poskytovateľa aj vzhľadom na obmedzenia vyplývajúce pre niektorých prijímateľov z právneho poriadku SR;
 - b) **Účel projektu a charakter aktivít realizovaných v rámci projektu** – tento faktor je osobitne významný pre prípad, ak sa zvolí alternatíva primárneho nezabezpečenia (budúcej) pohľadávky poskytovateľa – spočíva v tom, že celý projekt je primárne napĺňaním verejného záujmu, čomu zodpovedá aj výsledok projektu, ktorý nie je možné využívať inak, ako na primárny účel uvedený v projekte;
 - c) **Druh predmetu projektu** – zohľadňuje charakter predmetu projektu (hnutelné veci, nehnuteľné veci alebo iné majetkové práva a hodnoty) z hľadiska jeho možného použitia na uspokojenie pohľadávok poskytovateľa, najmä pokiaľ ide o výkon záložného práva (speňažiteľnosť);
 - d) **Dĺžka trvania realizácie projektu a výška poskytovaného príspevku** – aspekty priamoúmerne ovplyvňujúce potrebu zvýšeného zabezpečenia pohľadávky;
4. Rozhodnutie poskytovateľa o povinnosti prijímateľa zabezpečiť budúcu pohľadávku poskytovateľa zo Zmluvy o poskytnutí NFP a výber vhodného typu zabezpečenia pohľadávky poskytovateľa závisí od posúdenia vyššie uvedených faktorov. Výsledok posúdenia, v nadväznosti na jednotlivé aktivity jednotlivých špecifických cieľov a druh

oprávneného prijímateľa v rámci Prioritnej osi 4 OP KŽP: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch, vyplýva z tabuľky, ktorá tvorí prílohu č. 2 tohto USMERNENIA.

5. V tabuľke v prílohe č. 2 uvádzaný odporúčaný typ zabezpečenia nemusí byť aplikovaný automaticky na každý projekt. Preto v prípade, ak nie je možné odporúčaný typ zabezpečenia použiť, je možné využiť niektorý iný vhodný zabezpečovací inštitút, uvádzaný v prílohe č. 1 tohto USMERNENIA.
6. Ak sa v zmysle prílohy č. 2 pre určitú skupinu prijímateľa vyžaduje zabezpečenie jeho prípadných budúcich záväzkov zo Zmluvy o poskytnutí NFP, musí poskytovateľ toto zabezpečenie dôsledne vyžadovať od každého jedného prijímateľa a možnosť voľby s prihliadnutím na špecifiká projektu je daná len vo vzťahu k druhu zabezpečovacieho prostriedku, ktorý poskytovateľ po dohode s konkrétnym prijímateľom zvolí.
7. Ako vyplýva z tabuľkovej prílohy č.2, vo vzťahu k určenej skupine prijímateľov, sa zabezpečenie budúcej pohľadávky zo Zmlúv o poskytnutí NFP generálne nevyžaduje. Takýto postup SO vo vzťahu k určeným skupinám prijímateľov je odôvodnený najmä charakterom týchto prijímateľov, a to s ohľadom na skutočnosť, že sa nejedná o podnikateľské subjekty, ale o subjekty verejnej správy, ktoré primárne presadzujú v rámci realizácie schválených projektov verejný záujem, ďalej účelom projektov realizovaných určenou skupinou prijímateľov, ktoré sú primárne napĺňaním verejného záujmu, predmetom projektov z hľadiska ich možného využitia ako zálohu, ako aj možnosťou výberu iného vhodného spôsobu zabezpečenia pohľadávok poskytovateľa, ktorý je pri vybranej skupine prijímateľov limitovaný právnym poriadkom SR.

IV. PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Vhodné zabezpečovacie inštitúty pre OP KŽP

Príloha č. 2 - Analýza zabezpečovacích prostriedkov pre OP KŽP vo forme tabuľky